

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI
FEDERALNE DIREKCIJE ROBNIH REZERVI
za 2017. godinu

Broj: 01-02-06-14-1-05-1692-6/17

Sarajevo, septembar 2018. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	1
1.	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	1
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	2
II	KRITERIJI ZA REVIZIJU	4
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	5
1.	UVOD	5
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	5
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	5
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	6
5.	POSLOVI IZ NADLEŽNOSTI FEDERALNE DIREKCIJE ROBNIH REZERVI	8
6.	PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE	11
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	12
7.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	12
7.1.1	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	12
7.1.1.1	Plate i naknade troškova zaposlenih	12
7.1.1.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	12
7.1.1.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	14
7.1.1.4	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	14
7.2	BILANS STANJA.....	14
7.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe.....	14
7.2.2	Stalna sredstva	15
7.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	16
7.2.4	Popis sredstava i obaveza.....	17
8.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	18
9.	JAVNE NABAVKE	18
10.	KOMENTAR	20
IV	PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	21
	<i>Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2017. godinu</i>	22
	<i>Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine</i>	25

I MIŠLJENJE REVIZORA

Mišljenje revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonskim i ostalim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalne direkcije robnih rezervi za 2017. godinu** koji obuhvataju: Račun prihoda i rashoda, Bilans stanja, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta i Analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Federalne direkcije robnih rezervi** odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, koji je definisan Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI 1000-1810). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji **Federalne direkcije robnih rezervi** ne sadrže značajne pogrešne iskaze usljed prevare i greške. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima usljed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja. Revizor takođe ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje s rezervom

1. Redovnim godišnjim popisom nije obuhvaćena cjelokupna imovina, popis obaveza i potraživanja nije izvršen, niti je usklađeno knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom što nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 7.2.4 Izvještaja);
2. Evidentiranje po osnovu robnih rezervi u postupku znavljanja nije u cijelosti izvršeno zbog čega su stalna sredstva i izvori sredstava podcijenjeni za 643.035 KM, a potraživanja i razgraničeni prihodi precijenjeni za iznos od 1.098.784 KM (tačka 7.2.1 i 7.2.2 Izvještaja);
3. Nisu poduzete adekvatne mjere u cilju naplate sumnjivih i spornih potraživanja u iznosu od 91.934 KM (tačka 7.2.1 Izvještaja).

Mišljenje s rezervom

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u Osnovi za mišljenja s rezervom, finansijski izvještaji **Federalne direkcije robnih rezervi**, prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na dan 31.12.2017. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Skretanje pažnje

Bez kvalifikacije na dato mišljenje o finansijskim izvještajima, skrećemo pažnju na slijedeće:

- **Obaveze po pravosnažnim sudskim presudama iz radnog odnosa u iznosu od 112.697 KM, u skladu sa Instrukcijom Federalnog ministarstva finansija o načinu evidentiranja obaveza po pravosnažnim presudama u glavnoj knjizi evidentirane su na vanbilansnoj evidenciji (tačka 8. Izvještaja);**
- **Rješenjem Uprave za indirektno oporezivanje od 17.01.2017. godine Direkciji je oduzet PDV broj, jer se postupak deregistracije ne može okončati iz razloga što Direkcija ima neizmirenih obaveza po osnovu indirektnih poreza iz ranijeg perioda u iznosu od 4.576.634 KM (tačka 7.2.3 Izvještaja).**

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Uvod

Izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima **Federalne direkcije robnih rezervi za 2017. godinu**, sa značajnim zakonima i drugim propisima.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Federalne direkcije robnih rezervi** je takođe, odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih budžetom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i ISSAI 4000-Standard za reviziju usklađenosti. Pored gore navedene odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje **Federalne direkcije robnih rezervi** za 2017. godinu, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje s rezervom

1. **Nije donesen srednjoročni plan robnih rezervi, kojim bi se utvrdila vrsta, količina i vrijednost federalnih robnih rezervi, njihov teritorijalni razmještaj, količina roba za znavljanje, najmanja količina robe koja mora biti stalno na raspolaganju za potrebe snabdijevanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća većeg obima i rata, broj dana snabdijevanja ovim količinama, te uslovi pod kojima se određene vrste i količine federalnih robnih rezervi povjeravaju na skladištenje u skladu sa Zakonom o federalnim robnim rezervama i Uredbom o uslovima skladištenja, osiguranja,**

nabavke, prodaje, znavljanja, intervencijama na domaćem tržištu i nadzora nad federalnim robnim rezervama (tačka 5. i 7.2.1 Izvještaja);

2. U postupku znavljanja kukuruza skladištar Posavina d.o.o. Orašje nije postupio u skladu sa Odlukom o rokovima obnavljanja federalnih robnih rezervi, niti je od strane Direkcije osiguran adekvatan nadzor koji se odnosi na produženje roka za znavljanje robe, što je imalo za posljedicu otuđenje robe u vrijednosti 474.369 KM (tačka 5. i 7.2.2 Izvještaja);
3. Za određeni broj nabavki roba i usluga nije blagovremeno započeta procedura javnih nabavki, dok bez provođenja postupka javne nabavke zaključen ugovor za skladištenje i znavljanje deterdženta. Direkcija nije dosljedno pratila realizaciju zaključenih ugovora (tačka 9. Izvještaja).

Mišljenje s rezervom

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u Osnovi za mišljenje s rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima **Federalne direkcije robnih rezervi** za 2017. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane.

Sarajevo, 06.09.2018. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, dipl.oec.

II KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija usklađenosti, u okviru finansijske revizije, podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li je dati predmet revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima, usklađen sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriteriji za reviziju finansijskih izvještaja su sljedeći:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Kriterij za reviziju usklađenosti su sljedeći:

- Zakon o budžetima u FBiH;
- Zakon o izvršenju Budžeta FBiH za 2017. godinu;
- Budžet FBiH za 2017. godinu;
- Zakon o federalnim robnim rezervama;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o državnoj službi u FBiH;
- Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
- Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Uredba o uslovima skladištenja, osiguranja, nabavke, prodaje, znavljanja, intervencijama na domaćem tržištu i nadzora nad federalnim robnim rezervama;
- Uredba o priznavanju rastura, kala, kvara i loma na robama federalnih robnih rezervi;
- Odluka o rokovima obnavljanja federalnih robnih rezervi;
- Uredba o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Federalna direkcija robnih rezervi (u daljem tekstu Direkcija) je samostalna federalna upravna organizacija osnovana Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave¹. Prema navedenom zakonu, Direkcija vrši stručne i druge poslove koji se odnose na nabavu, razmjestaj, znavljanje, čuvanje i korištenje robnih rezervi Federacije, provođenje mjera radi intervencije na tržištu, bilansiranje roba za potrebe rezervi Federacije BiH i saradnju sa organima za robne rezerve u kantonima, općinama i preduzećima. Poslovi iz nadležnosti Direkcije također su utvrđeni i Zakonom o federalnim robnim rezervama², Uredbom o uslovima skladištenja, osiguranja, nabavke, prodaje, znavljanja, intervencijama na domaćem tržištu i nadzora nad federalnim robnim rezervama³, Uredbom o priznavanju rastura, kala, kvara i loma na robama robnih rezervi⁴ i Odlukom o rokovima obnavljanja federalnih robnih rezervi⁵.

Unutrašnja organizacija i način rada Direkcije utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji. Za izvršavanje poslova i radnih zadataka iz nadležnosti Direkcije formirane su tri osnovne organizacijske jedinice (Odjeljenje za robne rezerve, Odjeljenje za pravne i opće poslove i Odjeljenje za finansijsko-računovodstvene poslove).

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Direkcije je za obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti sistematizovano 31 radno mjesto, od čega je 15 radnih mjesta državnih službenika i 16 namještenika. Na dan 31.12.2017. godine popunjeno je 17 radnih mjesta (9 državnih službenika i 8 namještenika). U Budžetu FBiH za 2017. godinu sredstva Direkcije su planirana za 21 zaposlenika.

Direkcijom rukovodi direktor Tončo Bavarka, koji je imenovan 19.08.2008. godine.

Sjedište Direkcije je u Sarajevu, u ulici Marka Marulića broj 2.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji **Federalne direkcije robnih rezervi za 2017. godinu** i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonima i drugim propisima.

Cilj finansijske revizije je da na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti da li rukovodstvo institucije primjenjuje zakone i propise i koristi sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u januaru i julu 2018. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH je izvršio reviziju finansijskih izvještaja Direkcije za 2014. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom sa skretanjem pažnje. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

¹ "Sl. novine FBiH" broj 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06

² "Sl. novine FBiH" broj 46/99

³ "Sl. novine FBiH" broj 78/09

⁴ "Sl. novine FBiH" broj 4/01

⁵ "Sl. novine FBiH" broj 4/01 i 65/06

Direkcija nije postupila u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i nije obavijestila o preduzetim mjerama i aktivnostima na realizaciji datih preporuka, u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju za 2014. godinu.

Uvidom u preduzete aktivnosti, te analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Putem Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH poduzete su aktivnosti na preuzimanju državnih objekata radi uskladištenja robnih rezervi, ali iste nisu okončane;
- 2) Nije donesen srednjoročni program, a Vlada FBiH je u 2016. godini imenovala Savjet Direkcije;
- 3) Direkcija je u decembru 2016. godine Vladi FBiH predložila Plan rada, a u februaru 2017. godine Program rada za 2017. godinu, ali Vlada FBiH nije razmatrala Plan rada, dok je Program rada usvojila u maju 2017. godine;
- 4) Direkcija je sačinila Godišnji izvještaj o radu Direkcije za 2017. godinu, ali isti ne sadrži sve podatke propisane Uredbom o uslovima skladištenja, osiguranja, nabavke, prodaje, znavljanja, intervencijama na domaćem tržištu i nadzora nad federalnim robnim rezervama;
- 5) Nabavke su planirane godišnjim planom i vršen je pravilan odabir postupaka ali iste nisu započinjane blagovremeno i uz potpunu i dosljednu primjenu procedura propisanih Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima.

Nerealizovane preporuke

- 1) U cilju bolje zaštite imovine i smanjenje rizika od gubitka uskladištene robe, poduzeti aktivnosti na stvaranju uvjeta i obezbjeđenju kvalitetnijih sredstava osiguranja robnih rezervi od skladištara (garancija, hipoteka ili založnih prava), uključujući i inicijativu za izmjene i dopune postojeće zakonske regulative ili donošenje novih propisa;
- 2) Preispitati sve kontrolne postupke, a posebno procjenu rizika za sve procese rada i s tim u svezi izvršiti izmjene i dopune postojećeg akta o internim kontrolama. I sve ostale akte preispitati i u potpunosti uskladiti sa važećom zakonskom regulativom kojom su regulisani poslovi iz nadležnosti;
- 3) Radi boljeg praćenja rezultata poslovanja i potpunije informisanosti, podatke i finansijske pokazatelje u kvartalnim izvješćima iskazivati kumulativno;
- 4) U cilju stvaranja povoljnijeg poslovnog ambijenta i uvjeta za racionalniji i efikasniji rad Direkcije, inicirati aktivnosti na usklađivanju i unapređenju važeće zakonske regulative kojom su uređeni i regulisani poslovi iz nadležnosti.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

- 1) Preporuku koja se odnosila na donošenje vlastitih računovodstvenih politika za specifične poslove iz nadležnosti i program sufinansiranja jesenje sjetve, jer u revidiranoj godini nije vršeno sufinansiranja iste;
- 2) Preporuku koja se odnosila na preispitivanje realnih mogućnosti daljnjeg funkcionalnog i efikasnog obavljanja poslova iz programa sufinansiranja jesenje sjetve.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, menadžment je odgovoran za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u cilju ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Direkcije iz 2008. godine i izmjenama istog iz 2010. godine i 2012. godine, uređena je unutrašnja organizacija i djelokrug organizacionih jedinica Direkcije, sistematizacija radnih mjesta sa brojem izvršilaca i potrebnim uslovima, rukovođenje, ovlaštenja,

odgovornost, stručni kolegij, programiranje i planiranje rada, disciplinska odgovornost i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad Direkcije. Navedenim Pravilnikom je uspostavljena odgovarajuća organizaciona struktura sa definisanim ovlaštenjima i odgovornostima zaposlenih.

Pravilnikom o internim kontrolama iz 2005. godine utvrđeni su upravljački, administrativni i računovodstveni kontrolni postupci, postupci procjene rizika, informisanja, komunikacija i nadgledanja. Istim je za 23 procesa rada utvrđen visok i srednji stepen rizika. Također, propisano je da postupke nadgledanja zakonitosti provođenja pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura vrši interna revizija, odnosno ad hoc komisija. Obzirom da navedena komisija nije formirana, iste provodi samo Jedinica za internu reviziju Federalnog ministarstva finansija, selektivno, u okviru svojih mogućnosti.

Obzirom na naprijed navedeno i da Pravilnik o internim kontrolama nije izmijenjen i dopunjen u skladu sa važećim propisima, Direkcija nije uspostavila sistem internih kontrola u skladu za COSO modelom i Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, kako bi se osiguralo izvršavanje aktivnosti u okviru osnovne djelatnosti, a što je propisano članom 86. Zakona o budžetima u FBiH⁶ i drugim propisima koji regulišu ovu oblast.

Provedenom revizijom utvrđeno je da nisu uspostavljene adekvatne interne kontrole obzirom da nisu doneseni svi značajniji akti iz djelokruga poslova iz nadležnosti. Nisu uspostavljene računovodstvene kontrole iz razloga što je ispravka vrijednosti opreme veća od njene nabavne vrijednosti, pojedine knjigovodstvene promjene provedene su samo djelimično. Na datum bilansa nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog evidentiranja sa stvarnim stanjem prispjelih faktura i isplatama istih. Fakture se signiraju kao ispravne i knjigovodstveno evidentiraju fakture u vrijeme kada je roba bila na znavljanju i kada se ne ostvaruje pravo po osnovu zakupa skladišta. Ne vrši se praćenje realizacije po zaključenim ugovorima, nisu obezbijeđene adekvatne garancije za uskladištene robne rezerve zbog čega dolazi do otuđenja istih i iskazivanja potraživanja za koja postoji vjerovatnoća da se neće naplatiti. Plan javnih nabavki nije blagovremeno donesen, a postupci nabavki pokreću se kasno zbog čega značajan iznos budžetskih sredstava ostane neiskorišten. Potvrde o uskladištenju robnih rezervi koje su sastavni dio ugovora ne dostavljaju se blagovremeno. Saradnja između unutrašnjih organizacionih jedinica nije na zadovoljavajućem nivou, a evidentan je i nedostatak stručnog kadra. Pomoćnik direktora za finansijsko-računovodstvene poslove je prešao na rad u drugu instituciju, a postala je pravosnažna i sudska presuda vezana za prijem pomoćnika direktora za robne rezerve, na osnovu koje je istom početkom 2018. godine uručeno rješenje o otkazu.

Nismo se uvjerali da se robnim rezervama pristupa sistemski i strateški, niti da se od nadležnih organa i institucija pridaje potreban značaj, radi čega se u pitanje dovodi svrsishodnost postojećeg načina rada. S tim u vezi ističemo neusaglašenost odredbi postojećeg Zakona o federalnim robnim rezervama sa stvarnim stanjem, u dijelu u kojem se navodi da su programi po kojima se odvija poslovanje federalnih robnih rezervi državna tajna, a s druge strane uslijed poštivanja određenih zakona kao i javnim objavljivanje izvještaja pojedinih institucija „tajne“ informacije prestaju biti tajne (teritorijalni razmjestaj, foto skladišta i količina, potpuna transparentnost o provedenim postupcima javnih nabavki na portalu Direkcije). Shodno navedenom potrebno je organizovati rad same institucije na način da se zadovolji tajnost, ali da se ne umanjí transparentnost i kontrola trošenja javnog novca. Također, odredbe Zakona o robnim rezervama vezano za posjedovanje vlastitog žiro računa nisu usaglašene sa stvarnim poslovanjem Direkcije. Osim navedenog, bitno je istaći i neusaglašenost odredbi Zakona i Uredbe.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti je sačinjena i dostavljena Federalnom ministarstvu finansija u skladu sa članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

U skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH imenovan je koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu koji je zadužen za koordinaciju sa Centralnom harmonizacijskom jedinicom Federalnog ministarstva finansija. Imenovani koordinator je sa

⁶ "Sl. novine FBiH" broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16 i 5/18

08.12.2017. godine prekinuo radni odnos u Direkciji ali novi nije imenovan. Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru za 2017. godinu nije sačinjen niti dostavljen Federalnom ministarstvu finansija

Preporuka:

- **Uspostaviti odgovarajući sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru.**

Interna revizija

Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH⁷ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH⁸ predviđeno je da će internu reviziju Direkcije, obavljati Jedinica za internu reviziju pri Federalnom ministarstvu finansija. Ista je izvršila reviziju pojedinih postupaka javnih nabavki i procesa donošenja budžeta za 2016. godinu i 2017. godinu, te sačinila izvještaj 05.05.2017. godine.

Prevenција korupcije

Direkcija je, u decembru 2014. godine, donijela Plan integriteta kojim su utvrđena kritična radna mjesta podložna koruptivnim djelovanjima, sa procjenom nivoa rizika i prijedlogom mjera za smanjenje rizika. Plan integriteta je u 2017. godini dostavljen Antikorupcionom timu Vlade FBiH, sa Odlukom o usklađivanju istog sa Smjernicama za izradu i provođenje planova integriteta u institucijama BiH, ali isti do okončanja predmetne revizije nije potvrdio usklađenost dostavljenog Plana sa Smjernicama.

5. POSLOVI IZ NADLEŽNOSTI FEDERALNE DIREKCIJE ROBNIH REZERVI

Zakonom o federalnim robnim rezervama (u daljem tekstu Zakon) uređeno je formiranje, korištenje, znavljanje, teritorijalni razmještaj, osiguranje i održavanje prostora za smještaj i čuvanje, poslovanje i finansiranje federalnih robnih rezervi, te prava i dužnosti federalnih organa u poslovanju federalnim robnim rezervama na teritoriji Federacije BiH.

Članom 7. Zakona propisano je da se poslovi federalnih robnih rezervi obavljaju na osnovu srednjoročnog programa od pet godina i godišnjeg programa, koji su državna tajna, te da iste donosi Vlada FBiH na prijedlog Direkcije, a na osnovu usaglašenog prijedloga sa ministarstvima nadležnim za poslove: odbrane; finansija; trgovine; energije, rudarstva i industrije; poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i zdravstva.

Godišnji program Direkcije za 2017. godinu pripremljen je u skladu sa usvojenim Budžetom za 2017.godinu i Planom rada za 2017.godinu. te predložen Vladi FBiH u februaru 2017. godine, koji je usvojen 29.05.2017. godine. Direkcija u istom ističe da veoma mali broj skladištara u Federaciji BiH posjeduje uvjerenje o minimalno tehničkim uslovima izdato od nadležnih organa, te da je onemogućena primjena Zakona u dijelu predviđenog principa razmještaja federalnih robnih rezervi po kantonima.

Revizijom je utvrđeno da Godišnji program Direkcije za 2017. godinu ne sadrži najmanju količinu robe (po vrstama) koja mora biti stalno na raspolaganju za potrebe snabdijevanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća većeg obima i rata, te broj dana snabdijevanja ovim količinama, kao i uslove pod kojima se određene vrste i količine federalnih robnih rezervi povjeravaju na skladištenje, što je trebalo utvrditi shodno odredbama člana 9. Zakona. Također, nije donesen srednjoročni program od pet godina, niti je isti predložen od Direkcije. Planirane rezerve u novcu nisu izdvojene na poseban račun, niti Direkcija ima otvoren podračun u okviru Jedininstvenog računa trezora u skladu sa članom 5. Zakona.

Prema članu 26. Zakona, u Direkciji se obrazuje Savjet, kao stručno i savjetodavno tijelo, koje razmatra i daje mišljenja o različitim pitanjima iz nadležnosti Direkcije. Savjet sačinjavaju direktor

⁷ "Sl. novine FBiH" broj 47/08 i 101/16

⁸ "Sl. novine FBiH" broj 82/13 i 74/14

Direkcije i po jedan predstavnik nadležnih federalnih ministarstava. Vlada Federacije BiH je isti imenovala tek u 28.07.2016. godine. Savjet je u 2017. godini održao 11 sjednica.

Direkcija nije uskladila svoje akte sa Uredbom o uslovima skladištenja, osiguranja, nabavke, prodaje, znavljanja, intervencijama na domaćem tržištu i nadzora nad federalnim robnim rezervama (u daljem tekstu Uredba) iz 2009. godine, te nije donijela pravilnik o kontroli robe sa opisom procedura skladištenja, kontrole i znavljanja robnih zaliha.

Značajno je napomenuti da odredbe Zakona i Uredbe nisu usaglašene. Prema Zakonu, poslovanje federalnim robnim rezervama Direkcija obavlja preko svog žiro-računa, utvrđuje rezultate poslovanja i raspoređuje ostvarena sredstva svojim godišnjim obračunom, koji odobrava Vlada FBiH. Sredstva pozitivnog rezultata poslovanja Direkcije, utvrđena godišnjim obračunom, raspoređuju se u dio koji se odnosi na poslovni fond, dok će se negativan rezultat poslovanja, iskazan godišnjim obračunom, pokriti sredstvima budžeta Federacije BiH ili na drugi način. Shodno naprijed navedenom Direkcija ima obilježja privrednog društva, međutim, članom 22. Uredbe, koja je donesena deset godina nakon Zakona, propisano je da Direkcija vodi računovodstvo sredstava robnih rezervi u skladu sa propisima o vođenju računovodstva budžetskih korisnika.

Uredbom je propisano da će Direkcija robne rezerve skladištiti u skladištima u vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine, skladištima na kojima Federacija BiH ima pravo korištenja na osnovu kreditiranja njihove izgradnje i u skladištima uzetim u zakup, što se uređuje posebnim ugovorom koji potpisuje direktor Direkcije. Obzirom da Direkcija raspolaže samo jednim skladištem, najveći dio robnih rezervi smješten je u skladištima uzetim u zakup. Skladišni prostori moraju ispunjavati uslove za skladištenje svih vrsta roba, što podrazumijeva da određeni skladišni prostori moraju biti mikroklimatski adaptirani za određene vrste roba, kako bi se očuvao kvalitet roba i omogućili uslovi ispunjenja predviđenog roka trajanja. Skladištari moraju ispunjavati minimalno tehničke uslove za skladištenje roba kao i posebne uslove koji se odnose na dokaz o pozitivnom poslovanju preduzeća, te određeni broj uposlenih. U svrhu osiguranja uskladištene robe skladištar je obavezan prilikom potpisivanja ugovora o skladištenju Direkciji dostaviti garanciju banke i potvrdu o solventnosti, ne stariju od trideset dana ili mjenice potpisane i ovjerene pečatom, akceptirane, sa "klauzulom bez protesta", mjenično očitovanje ovjereno kod javnog bilježnika i potvrdu o solventnosti, ne stariju od trideset dana.

U 2017. godini Direkcija je imala 30 zaključenih ugovora za skladištenje robnih rezervi, od čega je u 2017. godini zaključeno šest ugovora, a po provedenim postupcima za izbor skladištara u 2018. godini zaključena su četiri ugovora. Direkcija je u 2017. godini kod 12 skladištara skladištila robne rezerve, a u svrhu osiguranja uskladištene robe obezbijedila je isključivo mjenice. U postupku revizije Direkcija je prezentirala dokaze o ispunjavanju minimalno tehničkih uslova za skladištenje roba, s tim što se za jednog skladištara ne može potvrditi da je procedura okončana. U postupku revizije utvrđeno je da je nabavljena roba ugovorom iz 2018. godine povjerena pravnom licu koje ima zaključen ugovor o zakupu skladišnih kapaciteta sa pravnim licem koje je u novembru 2017. godine pokrenulo proceduru za pribavljanje dokaza o ispunjavanju minimalno tehničkih uslova za skladištenje roba, ali ista nije okončana. Nisu prezentirani dokazi o ispunjavanju posebnih uslova koji se odnose na dokaz o pozitivnom poslovanju preduzeća i određenom broju uposlenih. Bitno je istaći da nije sačinjen interni akt kojim bi se detaljnije odredilo ispunjavanje posebnih uslova.

Obzirom na navedeno, može se zaključiti da Direkcija nije poduzimala adekvatne mjere za osiguranje uskladištene robe, posebno imajući u vidu visinu iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja po osnovu skladištenja robnih rezervi u iznosu od 8.377.456 KM. Navedeno potvrđuje i činjenica da je u postupku znavljanja kukuruza otuđena roba u količini od 697,602 tona u vrijednosti od 474.369 KM. Direkcija je 06.07.2017. godine i 31.10.2017. godine skladištaru „Posavina Koka“ d.o.o. Orašje odobrila produženje roka za znavljanje robe, a da istu nije adekvatno osigurala, niti je provjerila solventnost skladištara. Naime, u vrijeme odobravanja produženog roka za znavljanje robe svi računi skladištara bili su blokirani. Krajem 2017. i u 2018. godini Direkcija je poduzela propisane mjere za naplatu navedenih potraživanja.

Direkcija je tokom revidirane godine obavljala redovnu kontrolu nad robama koje se nalaze u skladištima prema ugovorima o skladištenju i vlastitim skladištima, nadzor nad provedbom ugovora o skladištenju i provjeru knjigovodstvenog stanja i stvarnog stanja robnih rezervi, propisanu članom 17. Uredbe. Kako smo prethodno istakli, Direkcija nije svojim aktom detaljnije regulisala način provođenja navedene kontrole i nadzora. O izvršenim kontrolama sačinjavani su zapisnici i izvještaji. Također, skladištari, izuzev jednog, koji nije sačuvao povjerenu mu robu, su u skladu sa članom 19. Uredbe dva puta godišnje angažovali ovlaštenu kontrolnu kuću koja je dužna utvrditi kvalitet i količinu robnih rezervi, i o istom su Direkciji dostavljeni izvještaji.

U skladu sa članom 22. i 23. Uredbe Direkcija je dužna sačinjavati i dostavljati Vladi FBiH na usvajanje, kvartalne i godišnji izvještaj u upravljanju robnim rezervama. Navedeni izvještaji treba da sačinjavaju prikaz ostvarenih prihoda i izdataka poslovanja, stanje obaveza i potraživanja, prikaz stanja robnih rezervi, prikaz prodaja i izvršenih nabavki robe, te kontrola robnih rezervi, kao i premještaj robe, realizaciju odluka i zaključaka Vlade FBiH, osiguranje skladišnog prostora za smještaj federalnih robnih rezervi i pregled poduzetih upravnih i drugih postupaka. U postupku revizije utvrđeno je da kvartalni i godišnji izvještaj u upravljanju robnim rezervama u 2017. godini nisu sačinjeni, nego samo Godišnji izvještaj o radu Direkcije za 2017. godinu, koji ne sadrži sve naprijed navedene podatke, zbog čega se ne može potvrditi da se postupalo u skladu sa pomenutom Uredbom.

Obzirom na naprijed navedeno, nisu poduzete sve potrebne aktivnosti na stvaranju uslova kojima bi se osiguralo provođenje i dosljedna primjena Zakona i Uredbe, radi čega se i poslovi iz nadležnosti Direkcije robnih rezervi ne obavljaju u potpunosti i na kvalitetan način. Još uvijek nije donesen srednjoročni program od pet godina, te samim tim nisu određeni vrsta, količina i vrijednost federalnih robnih rezervi, njihov teritorijalni razmještaj, količina roba za zanaavljanje, najmanja količina robe (po vrstama) koja mora biti stalno na raspolaganju za potrebe snabdijevanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća većeg obima i rata, broj dana snabdijevanja ovim količinama, te uslovi pod kojima se određene vrste i količine federalnih robnih rezervi povjeravaju na skladištenje, a što se izričito zahtijeva Zakonom. Ovo naglašavamo iz razloga jer smatramo da je srednjoročni plan osnov za izradu godišnjeg plana kojeg je Direkcija u svakom slučaju trebala uraditi i predložiti Vladi FBiH na usvajanje. Također, ne možemo potvrditi da je Direkcija poduzela sve mjere za osiguranje uskladištene robe propisane članom 3. i članom 7. Uredbe. Navedeno ukazuje da se problematici robnih rezervi ne pristupa sistemski i strateški, niti se od strane Vlade Federacije BiH i ostalih nadležnih organa i institucija pridaje potreban značaj, obzirom na neusklađenost Zakona o federalnim robnim rezervama i Uredbe o uslovima skladištenja, osiguranja, nabavke, prodaje, zanaavljanja, intervencijama na domaćem tržištu i nadzora nad federalnim robnim rezervama.

Preporuke:

- *Inicirati aktivnosti na usklađivanju i unapređenju važeće zakonske regulative kojom su uređeni i regulisani poslovi iz nadležnosti Direkcije, te interne akte preispitati i uskladiti sa istom.*
- *U godišnji izvještaj o radu Direkcije uključiti podatke propisane članom 23. Uredbe o uslovima skladištenja, osiguranja, nabavke, prodaje, zanaavljanja, intervencijama na domaćem tržištu i nadzora nad federalnim robnim rezervama.*
- *U saradnji sa nadležnim institucijama donijeti srednjoročni program od pet godina i poduzeti aktivnosti na očuvanju tajnosti podataka iz srednjoročnog programa i godišnjeg program Direkcije, obzirom da su isti u skladu sa članom 7. Zakona o federalnim robnim rezervama državna tajna.*

6. PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE

Budžetom FBiH za 2017. godinu⁹ Direkciji je odobreno 4.460.509 KM za: izdatke za nabavku stalnih sredstava 2.260.000 KM, izdatke za materijal, sitan inventar i usluge 1.514.700 KM, plaće i naknade 637.809 KM i tekuće transfere i druge tekuće rashode 48.000 KM.

Izmjenama i dopunama budžeta FBiH za 2017. godinu¹⁰ Direkciji su odobrena sredstva u iznosu od 4.224.654 KM. U odnosu na sredstva odobrena Budžetom FBiH za 2017. godinu sredstva za plaće i naknade troškova zaposlenih umanjena su za 56.705 KM, izdaci materijal, sitan inventar i usluge su veći za 303.850 KM, izdaci za nabavku stalnih sredstava manji su za 483.000 KM, dok su tekući transferi i drugi tekući rashodi ostali na istom nivou.

Prijedlog godišnjeg plana rada za 2017. godinu Direkcija je, pripremila u skladu sa Uredbom o planiranju rada i izvještavanju u radu Vlade FBiH, federalnih ministarstava i institucija¹¹, i dostavila Vladi FBiH 06.12.2016. godine. **U aprilu 2017. godine Vlada FBiH je donijela zaključak kojim se odlaže izjašnjenje o navedenom Planu i zadužila Direkciju da, u cilju sprječavanja nastanka štetnih posljedica, poduzima operativne radnje sa robama kojima ističe rok trajanja.** U narednom periodu, isti nije razmatran, obzirom da je Vlada FBiH 29.05.2017. godine usvojila Godišnji program Direkcije za 2017. godine.

U odnosu na sredstva planirana Godišnjim programom za 2017. godinu od 4.808.509 KM, Budžetom FBiH za 2017. godinu odobreno je manje sredstava za 348.000 KM, a Izmjenama i dopunama budžeta FBiH za 2017. godinu manje je odobreno za 583.855 KM. Zbog naprijed navedenog Direkcija je u Godišnjem programu za 2017. godinu istakla da nije u mogućnosti izvršiti sve planirane zadatke odobrenim sredstvima za usluge skladištenja. Također je istakla da se problem nedovoljno raspoloživih sredstava ponavlja, obzirom da preneseni dug za usluge skladištenja robnih rezervi iz 2016. godine iznosi 181.000 KM.

Zbog navedenog, Rješenjem Federalnog ministarstva finansija od 22.05.2017. godine Direkciji je odobrena unutrašnja preraspodjela sredstava u iznosu od 393.000 KM. Za navedeni iznos povećana je pozicija zakupa skladišnog prostora a umanjeni izdaci za nabavku robnih rezervi.

Godišnji izvještaj o radu Direkcije za 2017. godinu u okviru kojeg je i realizacija robnih rezervi Vlada FBiH je usvojila zaključkom od 08.02.2018. godine. Povećanje zaliha robnih rezervi nije ostvareno u planiranom obimu i količini. Zalihe poljoprivredno prehrambenih proizvoda su u odnose na planirane realizovane sa 34%, dok su neprehrambeni proizvodi realizovani samo 4% od planiranog povećanja zaliha istih. Uzrok niske realizacije planiranih nabavki je kašnjenje u donošenju Plana javnih nabavki i pokretanje postupaka nabavki uglavnom krajem trećeg kvartala godine koji se zbog uloženi žalbi nisu okončati. Također, evidentno je poništavanje postupaka javnih nabavki zbog propusta u sačinjavanju tenderske dokumentacije.

Godišnji finansijski izvještaj za 2017. godinu Direkcija je sačinila i u utvrđenom roku dostavila nadležnim organima i institucijama. Uvidom u Analizu godišnjih finansijskih izvještaja za 2017. godinu utvrđeno je da ista ne sadrži obrazloženje izvršenja budžeta i analize, odnosno odstupanja ostvarenih od planiranih rashoda i izdataka, kako je to propisano odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH¹².

Preporuke:

- ***Kako bi se realizovale planirane aktivnosti potrebno je da Direkcija u saradnji sa Vladom FBiH poduzme sve mjere za blagovremeno donošenje i od Vlade FBiH usvajanje Godišnjeg programa rada Direkcije, te blagovremeno pokretanje postupaka nabavke robnih rezervi.***
- ***Analiza godišnjih finansijskih izvještaja treba da sadrži obrazloženje izvršenja budžeta, analize i odstupanja, kako je to propisano odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.***

⁹ „Sl. novine FBiH“ broj 104/16

¹⁰ „Sl. novine FBiH“ broj 96/17

¹¹ „Sl. novine FBiH“ broj 89/14

¹² „Sl. novine FBiH“ broj 69/14

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

7.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

7.1.1 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2017. godinu, iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 2.569.999 KM, što je 61% u odnosu na operativni budžet od 4.200.511 KM. Nerealizovani iznos odobrenih sredstava u najvećim dijelu odnosi se na sredstva planirana za izdatke za nabavku robnih rezervi (1.274.668 KM).

Strukturu rashoda i izdataka čine: izdaci za materijal i usluge 1.511.342 KM (59%), plate i naknade troškova zaposlenih i doprinosi poslodavca 539.673 KM (21%), izdaci za nabavku stalnih sredstava 487.949 KM (19%) i tekući transferi 31.035 KM (1%).

7.1.1.1 Plate i naknade troškova zaposlenih

Bruto plate i naknade plata sa 31.12.2017. godine iskazane su u iznosu od 425.730 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 32.974 KM, zbog manjeg broja uposlenika. Obračun plata i naknada vrši se u skladu sa zakonskim i drugim propisima i internim aktima.

Naknade troškova zaposlenih ostvarene su u iznosu od 69.242 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 26.845 KM. Iste se odnose na: naknadu za topli obrok 30.622 KM, prevoz s posla i na posao 14.934 KM, regres za godišnji odmor 7.740 KM, naknadu za pomoć u slučaju smrti i bolesti 6.896 KM, naknadu za smještaj i odvojeni život 8.750 KM i jubilarne nagrade (darove djeci) 300 KM.

Ocjenjivanje zaposlenika u Direkciji okončano je u junu 2018. godine, za 14 zaposlenika. Tri zaposlenika nisu ocijenjena (pomoćnik direktora za robne rezerve, pomoćnik direktora za računovodstveno finansijske poslove i jedan državni službenik koji je u toku godine, zbog bolovanja, radio manje od šest mjeseci). Ne možemo potvrditi da je Direkcija ocjenjivanje izvršila u skladu i rokovima propisanim Zakonom o državnoj službi u FBiH¹³, Pravilnikom o ocjenjivanju rada državnih službenika u organima državne službe u FBiH¹⁴ i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH¹⁵.

Preporuka:

- **Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika provoditi u skladu sa propisima za sve zaposlene i u roku od 30 dana poslije isteka perioda za koji se ocjenjuje.**

7.1.1.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 1.511.342 KM, od čega se 1.318.145 KM ili 87% odnosi na izdatke za zakup skladišnog i poslovnog prostora. Preostali dio čine ugovorene i druge usluge 98.492 KM, izdaci za osiguranje i bankarske usluge 38.817 KM, izdaci za komunikaciju i komunalne usluge 15.381 KM, izdaci za tekuće održavanje 13.549 KM, izdaci za usluge prevoza i goriva 10.268 KM, izdaci za energiju 6.682 KM, putni troškovi 5.647 KM i nabavka materijala i sitnog inventara 4.360 KM.

Izdaci za zakup skladišnog prostora iskazani su u iznosu od 1.267.894 KM dok je **zakup poslovnog prostora** iznosio 50.251 KM. Obzirom da Direkcija raspolaže samo sa jednim skladištem, najveći dio robnih rezervi smješten je u zakupljenim skladištima. O broju zaključenih ugovora i poduzetim mjerama za osiguranje uskladištene robe detaljnije je napisano u tački 5. Izvještaja. Vlada FBiH je u ranijem periodu zadužila Službu za zajedničke poslove organa i tijela FBiH da poduzme aktivnosti na

¹³ „Sl.novine FBiH“ broj 29/03,23/04,39/04,54/04,67/05,8/06 i 04/12

¹⁴ „Sl.novine FBiH“ broj 62/11 i 89/13

¹⁵ „Sl.novine FBiH“ broj 49/05

preuzimanju neperspektivne vojne imovine, a koja bi mogla poslužiti za skladištenje robnih rezervi. U Godišnjem izvještaju o radu za 2017. godinu Direkcija je navela da nije ušla u posjed novog skladišnog prostora, obzirom da Ministarstvo odbrane BiH izvozi MTS iz pomenutog prostora, te da će biti potrebna rekonstrukcija krova istog.

Od ukupno iskazanog iznosa izdataka za materijal, sitan inventar i usluge 181.181 KM se odnosi na rashode i izdatke 2016. godine koji su iskazani na poziciji kratkoročnih razgraničenja, a ne na poziciji rashoda. Od navedenog iznosa na izdatke za zakup skladišnog prostora odnosi se 175.759 KM a na zakup poslovnog prostora 5.422 KM. Obzirom da se rashodi i izdaci priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja, nije se postupalo u skladu sa odredbama člana 76. Zakona o budžetima u FBiH. Isto je u konačnici uticalo na tačnost iskazanih rashoda i izdataka. Osim navedenog, revizijom je utvrđeno da je iznos od 181.181 KM i u 2017. godini evidentiran na obavezama zbog čega su pojedine fakture skladištara plaćene dva puta.

Preporuke:

- ***U saradnji sa nadležnim organima nastaviti aktivnosti na preuzimanju dijela neperspektivne vojne imovine, za uskladištenje federalnih robnih rezervi.***
- ***Rashode i izdatke priznavati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja, kako je to propisano članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, te stornirati obaveze i razgraničene rashode u iznosu od 181.181 KM i provjeriti sva plaćanja po osnovu zakupa skladišnog prostora u 2017. godini.***

Najznačajniji izdaci u okviru ugovorenih usluga odnose se na izdatke po osnovu PDV-a 32.500 KM, izdatke za rad komisija 24.280 KM, zatezne kamate 16.600 KM i troškove spora 6.720 KM.

Izdaci za rad u komisijama najvećim dijelom se odnose na isplate naknada članovima Savjeta u iznosu od 16.160 KM ili 67%, za održanih jedanaest sjednica, a preostali dio iznosa su isplate članovima komisija za provođenje postupaka javnih nabavki, vanrednog i redovnog godišnjeg popisa, kontrolu ispravnosti kancelarijskog poslovanja, za otpis i rashodovanje osnovnih sredstava i sitnog inventara i provođenje prvostepenog disciplinskog postupka. Savjet Direkcije imenovala je Vlada FBiH na osnovu člana 29. Zakona o federalnim robnim rezervama. Isti čine predsjednik, šest članova i sekretar i, u skladu sa Rješenjem o imenovanju, isti ostvaruju pravo na naknadu u skladu sa Uredbom o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe¹⁶. Smatramo da su poslovi provođenja postupaka javnih nabavki i poslovi popisne komisije redovni poslovi iz nadležnosti Direkcije, te s tim u vezi, **skrećemo pažnju na opravdanost obračuna i isplata naknada, za navedene komisije.** Naknade koje poslodavac isplaćuje zaposleniku za njegovo angažovanje na poslovima koji imaju karakteristike nesamostalne djelatnosti ili pretežno nesamostalne djelatnosti, bilo da se izvršavaju u radno vrijeme ili izvan redovnog radnog vremena smatraju se oporezivim prihodom po osnovu nesamostalne djelatnosti iz člana 10. stava 2. tačka 3. Zakona o porezu na dohodak i oporezuju se na način propisan članom 27. Zakona, člana 6. a. Zakona o doprinosima i člana 2. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa. U skladu sa navedenim oporezuju se i naknade koje poslodavac isplaćuje zaposleniku za njegovo angažovanje u raznim komisijama. **Pored navedenog, utvrdili smo da su primljene naknade neosnovano umanjene za 20% na ime rashoda što je uticalo da su porez na dohodak i doprinosi obračunati i uplaćeni u manjem iznosu.** Naime, zbog neopravdanog umanjenja osnovice za obračun zbog priznavanja rashoda od 20% manje je obračunato i plaćeno poreza na dohodak i doprinosa (pio i zdravlje) u ukupnom iznosu od 1.236 KM.

Preporuke:

- ***Preispitati opravdanost isplate naknada članovima komisija u koje su angažovani zaposlenici za obavljanje poslova iz nadležnosti.***

¹⁶ Sl. novine FBiH" broj 48/14, 77/14, 97/14 i 58/15

- *Obračun i uplatu poreza i doprinosa na naknade po osnovu rada zaposlenika u komisijama vršiti u skladu sa odredbama člana 10. i 27. Zakona o porezu na dohodak i člana 8. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak.*

7.1.1.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi iskazani su u iznosu od 31.035 KM i odnose se na realizaciju sudskih presuda po tužbama iz radnog odnosa zaposlenih u Direkciji.

7.1.1.4 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

U revidiranoj godini iskazani su **izdaci za nabavku opreme 5.617 KM i nabavka robnih rezervi 482.332 KM**. Za vrijednost nabavljene opreme nije izvršeno povećanje vrijednosti stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava. Od ukupno iskazanih izdataka za nabavku robnih rezervi samo se 19.313 KM odnosi na nabavku po osnovu koje je izvršeno povećanje robnih rezervi i izvora istih u revidiranoj godini, dok se 463.020 KM odnosi na robne rezerve koje nisu isporučene u revidiranoj godini, te je povećanje robnih rezervi i izvora istih izvršeno u januaru 2018. godine. Nabavljene robne rezerve u iznosu od 12.113 KM, koje su unaprijed plaćene, nisu iskazane na izdacima za nabavku stalnih sredstava.

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 11.964.652 KM i najvećim dijelom se odnose na sumnjiva i sporna potraživanja od 8.377.456 KM, potraživanja za PDV-e 1.922.847 KM, ostala potraživanja 1.573.930 KM i potraživanja za unaprijed plaćenu robu 20.206 KM.

Sumnjiva i sporna potraživanja se odnose na potraživanja za robu datu na skladištenje u periodu od 2000. do 2012. godine, od čega se na potraživanja od pravnih lica odnosi 8.208.092 KM, a od fizičkih lica 169.364 KM. U postupku revizije prezentiran je pregled pravnih i fizičkih lica protiv kojih se vode sudski postupci za naplatu ovih potraživanja. Iz dostavljenih podataka utvrdili smo da **nisu pokrenuti sudski procesi za naplatu potraživanja od jednog pravnog lica u iznosu od 63.375 KM i od šest fizičkih lica u ukupnom iznosu od 28.559 KM**, dok su za naplatu ostalih potraživanja pokrenute tužbe i u toku su sudski postupci. Ističemo da se **najveći dio ovih potraživanja neće moći naplatiti iz razloga što Direkcija nije obezbijedila adekvatna sredstva obezbjeđenja naplate, a za dio za koje nisu pokrenuti sudski postupci može doći do zastare**. Kao sredstvo osiguranja roba datih na skladištenje, Direkcija je od skladištara prihvatala mjenice, iako je Uredbom na prvom mjestu propisano obezbjeđenje putem bankarskih garancija. Zbog navedenog Direkcija je preuzela i značajne rizike od gubitka imovine.

Ostala potraživanja su u odnosu na prethodnu godinu (659 KM) veća za 1.573.271 KM. Na ovoj poziciji iskazuju se promjene vrijednosti robnih rezervi po osnovu znavljanja. U 2017. godini iskazano je povećanje od 10.763.768 KM od čega su 10.763.651 KM robne rezerve date u znavljanje. Ostala potraživanja su u revidiranoj godini smanjena za 9.190.498 KM, što se u cijelosti odnosi na robne rezerve za koje je postupak znavljanja završen. **Obzirom da je postupak znavljanja odobren za robne rezerve u vrijednosti od 10.781.988 KM, od čega je za 10.307.618 KM završen postupak znavljanja, može se zaključiti da nije evidentirano povećanje ostalih potraživanja u iznosu od 18.337 KM, niti smanjenje istih i u iznosu od 1.117.121 KM**. Po osnovu datih robnih rezervi u postupak znavljanja (pšenica) nije evidentirano povećanje potraživanja za robu u vrijednosti od 36.336 KM, dok je zbog greške u iskazanom iznosu više evidentirano 18.000 KM. Također, po izvršenom znavljanju nije iskazano smanjenje potraživanja u vrijednosti robe od 852.184 KM, 246.600 KM i 36.336 KM, 18.000 KM. Ističemo da navedeni iznosi nisu iskazani ni na poziciji razgraničenih ostalih prihoda. Također, nije izvršeno evidentiranje po osnovu znavljanja deterdženta za mašinsko pranje rublja, koje je

obavljeno u decembru 2017. godine. Shodno navedenom možemo zaključiti da evidentiranje svih poslovnih promjena nije izvršeno u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH¹⁷ i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH¹⁸ niti je za isto obezbjeđena relevantna dokumentacija zbog čega su ostala potraživanja precijenjena za iznos od 1.098.784 KM.

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu najvećim se dijelom odnose na robne rezerve u iznosu od 12.113 KM, koje su nabavljene u revidiranoj godini a da navedena potraživanja nisu zatvorena. Početno stanje ovih potraživanja iznosi 6.415 KM i isto je potrebno provjeriti u cilju zatvaranja ove pozicije. Ističemo da je pozicija razgraničenih rashoda za date avanse u revidiranoj godini zatvorena, te da timu za reviziju nije prezentiran nalog za knjiženje.

Kratkoročni plasmani iskazani su u iznosu od 1.546.420 KM, a odnose se na sumnjiva i sporna potraživanja po osnovu blokiranih novčanih sredstava kod Hercegovačke banke.

Preporuke:

- ***U cilju bolje zaštite imovine i smanjenje rizika od gubitka uskladištene robe, poduzeti aktivnosti na stvaranju uslova i obezbjeđenju kvalitetnijih sredstava osiguranja robnih rezervi od skladištara i ugovorima obezbjeđiti kvalitetnije klauzule zaštite istih (garancija, hipoteka ili založnih prava).***
- ***Poduzeti zakonom propisane mjere za naplatu svih sumnjivih i spornih potraživanja.***
- ***Poduzeti aktivnosti na blagovremenom dostavljanju dokumentacije vezano za postupak znavljanja robnih rezervi i evidentiranju poslovnih promjena u cijelosti na svim povezanim kontima, ko i na zatvaranju potraživanja za unaprijed plaćenu robu.***

7.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima na dan 31.12.2017. godine iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti 25.873.200 KM (nabavna vrijednost 26.195.949 KM a ispravka vrijednosti 322.749 KM), koliko iznose i izvori stalnih sredstava.

Strukturu nabavne vrijednosti stalnih sredstava čini oprema u iznosu od 320.282 KM, robne rezerve 25.874.922 KM i stalna sredstva u pripremi 745 KM. Revizijom je utvrđeno da nije izvršen obračun i evidentiranje amortizacije opreme u revidiranoj godini.

Obzirom na navedeno konstatujemo neusaglašenost iskazanog stanja opreme jer je ispravka vrijednosti opreme veća od njene nabavne vrijednosti. Također, iskazana sadašnja vrijednost stalnih sredstava manja je od vrijednosti robnih rezervi.

Robne rezerve su u revidiranoj godini povećane za 9.468.524 KM, od čega je u postupku znavljanja vraćeno i evidentirano 9.437.098 KM. Preostalo povećanje vrijednosti robnih rezervi iznosi 31.426 KM i odnosi se na izvršene nabavke u 2017. godini. Od navedenog iznosa 12.113 KM nije iskazano na izdacima za nabavku stalnih sredstava, a odnosi se na nabavljene robne rezerve koje su po zaključenim ugovorima plaćene unaprijed.

U 2017. godini robne rezerve su smanjene za 10.572.139 KM od čega je u postupak znavljanja dato 10.517.051 KM, dok se 55.088 KM odnosi na smanjenje vrijednosti robnih rezervi po osnovu Odluke Vlade FBiH o dodjeli prehrambenih namirnica, kao humanitarne pomoći Republici Albaniji, u iznosu od 28.400 KM, te priznatih gubitaka na robi po izvršenom popisu u iznosu od 21.703 KM i evaporaciju nafte u iznosu od 4.985 KM.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, u 2017. godini postupak znavljanja odobren je za robne rezerve u vrijednosti od 10.781.988 KM, od čega je za 10.307.618 KM završen postupak znavljanja, dok je roba u vrijednosti 474.369 KM u postupku znavljanja otuđena. Obzirom na navedeno, može se zaključiti da na poziciji stalnih sredstava (robne rezerve) i izvora stalnih sredstava, kao i povezanim kontima (ostala potraživanja i razgraničeni ostali prihodi) nije evidentirana cjelokupna vrijednost robnih rezervi koje su u 2017. godini znavljene. **Po osnovu datih robnih rezervi u postupak**

¹⁷ „Sl. novine FBiH“ broj 34/14

¹⁸ „Sl. novine FBiH“ broj 60/14

zanavljanja nije evidentirano smanjenje vrijednosti robnih rezervi i izvora stalnih sredstava u iznosu od 264.937 KM i 36.336 KM, niti je po izvršenom zanavljanju evidentirano povećanje istih od 852.184 KM i 36.336 KM. Također, pogrešno je iskazan iznos od 1.375.415 KM umjesto iznosa 1.357.415 KM (razlika od 18.000 KM). Osim navedenog, revizijom je utvrđeno da nije izvršeno evidentiranje deterdženta za mašinsko pranje rublja koji je zanovljen u decembru 2017. godine, čija je nabavna vrijednost iznosila 193.402 KM a trošak zanavljanja 37.451 KM. Zbog propuštenih evidentiranja robne rezerve su manje iskazane za 643.035 KM.

Revizijom je utvrđeno da je u oktobru 2017. godine izvršena nabavka **opreme** u vrijednosti od 5.617 KM, koja nije iskazana na poziciji stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava.

Stalna sredstva u pripremi odnosi se na manje isporučene robne rezerve u ranijem periodu (2010. godina), za koje nije obezbijeđena adekvatna dokumentacija za knjigovodstveno evidentiranje.

Preporuke:

- **Utvrđiti stvarnu sadašnju vrijednost stalnih sredstava i ispravke istih te izvršiti potrebna knjiženja.**
- **Na poziciji stalnih sredstava i ispravke istih iskazati nabavljenu opremu u vrijednosti od 5.617 KM.**

7.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu 12.704.359 KM od čega su kratkoročne tekuće obaveze 5.475.093 KM, obaveze prema zaposlenim 42.619 KM i razgraničenja 7.186.647 KM.

Kratkoročne tekuće obaveze najvećim dijelom se odnose na obaveze za PDV-e iskazane u iznosu od 4.576.634 KM i obaveze prema dobavljačima u iznosu od 890.700 KM.

Obaveze za PDV-e su najvećim dijelom obračunate u postupku kontrole Uprave za indirektno oporezivanje (u daljem tekstu Uprava). Naime, Uprava je u junu 2008. godine donijela Rješenje o registraciji Direkcije kao obveznika PDV-a, te utvrdila da prava i obaveze po osnovu PDV-a teku od 01.10.2007. godine. U decembru 2008. godine Uprava je provela kontrolu i zaključila da su se stekli uslovi za provođenje postupka prestanka registracije obveznika po službenoj dužnosti. U cilju kontrole deregistracije obveznika Uprava je julu 2011. godine izvršila kontrolu za period 01.10.2007. do 31.08.2011. godine i obračunala PDV u iznosu od 3.632.385 KM od čega je PDV na zalihe 3.219.724 KM. Međutim, u februaru 2012. godine Uprava obustavlja postupak deregistracije, te o istom obavještava Direkciju. U oktobru 2016. godine Uprava je ponovo izvršila kontrolu deregistracije obveznika i utvrdila obaveze u iznosu od 1.198.857 KM za period od 01.10.2011. do 30.09.2016. godine, te Rješenjem od 17.01.2017. godine Direkciji oduzela PDV-e broj iz razloga što ista ima neizmirene obaveze po osnovu indirektnih poreza, te se ne može okončati postupak prestanka registracije. Direkcija je putem Vlade FBiH i Federalnog ministarstva finansija, odnosno ministra kao člana Upravnog odbora Uprave, tražila pomoć u rješavanju obaveza po osnovu PDV-a. Budžetskim zahtjevom za 2017. godinu za izmirenje ovih obaveza traženo je 1.000.000 KM, od čega je odobreno 150.000 KM.

Obzirom na naprijed navedeno i prezentiranu dokumentaciju u postupku revizije ne možemo potvrditi iskazano stanje obaveza (4.576.634 KM) i potraživanja za PDV (1.922.847 KM), obzirom da na kontu potraživanju u revidiranoj godini nije bilo promjena.

Razgraničeni prihodi iskazani su u iznosu od 10.476.367 KM i odnose se na naplaćene redovne prihode od 5.927.057 KM, razgraničene ostale prihode 3.949.033 KM i razgraničene prihode za namjenska sredstva od 600.277 KM.

Na razgraničenim ostalim приходima iskazuju se promjene vrijednosti robnih rezervi po osnovu zanavljanja, te su u 2017. godini isti povećani za 10.770.425 KM od čega su 10.763.651 KM robne rezerve date u zanavljanje, dok se 6.774 KM odnosi na obračunate zatezne kamate po prijedlozima za izvršenje od fizičkih lica. Navedeni razgraničeni prihodi su u revidiranoj godini smanjeni za 9.218.156 KM od čega se 9.190.498 KM odnosi na robne rezerve vraćene u postupku zanavljanja, dok se 27.658 KM odnosi na izvršene uplate sumnjivih i spornih potraživanja i uplate naprijed navedenih zateznih kamata. **Obzirom da je postupak zanavljanja odobren za robne rezerve u vrijednosti od 10.781.988**

KM, od čega je za 10.307.618 KM završen postupak znavljanja, može se zaključiti da nije evidentirano povećanje razgraničenih ostalih prihoda u iznosu od 18.337 KM, niti smanjenje istih i u iznosu od 1.117.121 KM.

U 2017. godini nisu iskazane promjene na kontima naplaćenih redovnih prihoda i razgraničenih prihoda za namjenska sredstva, a isti se odnose na sumnjiva i sporna potraživanja i potraživanja za PDV-e.

Razgraničeni rashodi iskazani su u iznosu od 3.289.720 KM i najvećim dijelom se odnose na obaveze za PDV-e koje su iskazane u iznosu od 3.106.551 KM i obaveze za koje Budžetom FBiH za 2016. godinu Direkcija nije imala odobrena sredstva za iskazivanje istih na poziciji rashoda u iznosu od 181.181 KM. Iako su navedene obaveze u 2017. godini iskazane na rashodima i plaćene nije izvršeno zatvaranje razgraničenih rashoda u iznosu od 181.181 KM.

Preporuke:

- ***U saradnji sa Federalnim ministarstvom finansija potrebno je poduzeti aktivnosti na izmirenju obaveza po osnovu poreza na dodanu vrijednost.***
- ***Utvrđiti tačan iznos kratkoročno razgraničenih prihoda i kratkoročno razgraničenih rashoda i izvršiti potrebna knjiženja.***

7.2.4 Popis sredstava i obaveza

Odluku o organizaciji i provođenju redovnog godišnjeg popisa stalnih sredstava, mjenica, zaliha sitnog inventara, potraživanja, obveza i razgraničenja na dan 31.12.2017. godine direktor je donio 18.12.2017. godine. Komisija za provođenje redovnog godišnjeg popisa za 2017. godinu od četiri člana imenovana je 19.12.2017. godine. U postupku revizije utvrdili smo da je popis robnih rezervi izvršen od strane skladištara kod kojih je ista uskladištena, kako je utvrđeno zaključenim ugovorima, dok je popisna komisija popisala robe u vlastitom skladištu. Izvršeno je usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem robnih rezervi, te su za utvrđeni manjak priznati gubici u skladu sa Uredbom o rasturu, kalu, kvaru i lomu na robama federalnih robnih rezervi, što je knjigovodstveno evidentirano u iznosu od 22.971 KM.

Prema prezentiranim podacima komisija je izvršila popis stalnih sredstava, sitnog inventara i novčanih sredstava ali nije izvršila usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa istim, nije utvrdila odstupanja, niti razloge za ista, i nije predložila način evidentiranja. Revizijom su konstatovana odstupanja kako slijedi: knjigovodstvena vrijednost opreme veća je za 47.980 KM; oprema u pripremi u vrijednosti od 745 KM nije popisana; knjigovodstvena vrijednost sitnog inventara veća je za 5.325 KM; novčana sredstva su knjigovodstveno manje iskazana za 62 KM. Ističemo da komisija nije izvršila popis obaveza i potraživanja, nego je u Izvještaju od 05.03.2018. godine stanje istih iskazala na osnovu podataka iz bruto bilansa, te da nije popisala niti obrazložila iskazana stanja na pozicijama kratkoročnih razgraničenja. Komisija je izvršila popis primljenih mjenica koje nisu iskazane na vanbilansnoj evidenciji. Utvrđene su **višestruke tehničke - računске greške, što u konačnici daje netačan podatak o stanju sredstava, izvora sredstva, potraživanja i obaveza, što ne odgovara stanjima iskazanim u knjigovodstvu, a što ukazuje da nije izvršeno stvarno usaglašavanje stanja iskazanog u knjigovodstvu sa stanjem koje je utvrđeno popisom.** Obzirom na naprijed navedeno, popis imovine, obaveza i potraživanja nije izvršen u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor¹⁹.

Preporuka:

- ***Nakon izvršenog popisa imovine i obaveza potrebno je uskladiti knjigovodstveno stanje sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, dati prijedlog o rashodu, otpisu i načinu knjiženja***

¹⁹ „Sl. novine FBiH“ broj 58/16

eventualnih razlika, te donijeti odluku u skladu sa članom 69. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

8. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Na vanbilansnoj evidenciji sa 31.12.2017. godine iskazano je 112.697 KM obaveza po pravosnažnim sudskim presudama iz radnih sporova. Navedeni iznos odnosi se na glavni dug po osnovu plata i naknada troškova zaposlenih. **Evidentiranje pravosnažnih sudskih presuda na vanbilansnoj evidenciji nije u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, obzirom da iste predstavljaju dospjele obaveze, koje treba evidentirati na pripadajućim pozicijama rashoda i obaveza u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja.**

Preporuka:

- **Pravosnažne sudske presude evidentirati na pripadajućim pozicijama rashoda i obaveza, u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH.**

9. JAVNE NABAVKE

Plan nabavke roba, vršenja usluga i ustupanja radova za 2017. godinu donesen je 06.07.2017. godine, nakon usvajanja Godišnjeg programa Direkcije za 2017. godinu, a do kraja godine isti je šest puta mijenjan, dopunjavan ili stavljan van snage.

Planirana je nabavka u vrijednosti 1.484.850 KM. Nabavka robnih rezervi planirana je u iznosu od 1.036.350 KM od čega se 810.000 KM odnosi na nabavku robnih rezervi putem četiri otvorena postupka, 152.300 KM putem sedam konkurentskih postupaka i 74.050 KM putem 17 direktnih sporazuma. Usluge skladištenja i znavljanja robnih rezervi planirane su po članu 8. Zakona o javnim nabavkama²⁰ (u daljem tekstu Zakon) iz Anexa II dio B u vrijednosti od 359.000 KM. Nabavke roba i usluga za potrebe Direkcije planirane su u iznosu od 64.000 KM putem dva konkurentska postupka i 25.500 KM putem 10 direktnih postupaka.

Obzirom da su Budžetom FBiH za 2017.godine odobrena sredstva za nabavku robnih rezervi u iznosu od 2.140.000 KM, a Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2017. godinu ista su utvrđena u iznosu od 1.747.000 KM, evidentno je da su Planom javnih nabavki obuhvaćene sve nabavke za koje su sredstva odobrena. Ističemo da je Plan nabavki donesen sedam mjeseci nakon usvajanja Budžeta FBiH za 2017. godinu, odnosno više od mjesec dana po usvajanju Godišnjeg programa za 2017. godinu. Navedeno je za posljedicu imalo da značajan iznos odobrenih sredstava nije realizovan u fiskalnoj 2017. godini.

Prema prezentiranim podacima pokrenuta su četiri otvorena, osam konkurentskih i 18 direktnih postupaka javnih nabavki, dok je po posebnom režimu Aneks II dio B pokrenuto sedam postupaka. U 2017. godini okončane su procedure i zaključeni ugovori za nabavku roba i usluga nakon provedena dva otvorena, dva konkurentska, 16 direktnih i pet postupaka provedenih po posebnom režimu Aneks II dio B. Vrijednost ukupno zaključenih ugovora iznosi 745.894 KM.

Revidiranjem postupaka nabavki, utvrdili smo sljedeće:

Otvoreni postupak nabavke goveđeg-junećeg mesnog nareška-doručka pokrenut u 2017. godini nije okončan u revidiranoj godini zbog uložene žalbe na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača. Procjenjena vrijednost nabavke je iznosila 337.000 KM, bez PDV-a, za količinu od cca 30.000 kg nareška. Uvidom u predočenu dokumentaciju konstatujemo da Komisija nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama izvršila ocjenjivanje pristiglih ponuda. Naime, tenderskom dokumentacijom nije tačno precizirana količina robe za koju je pokrenut postupak, što nije u skladu sa odredbama člana 53. Zakona. Od četiri pristigle ponude, koje je komisija proglasila formalno ispravnim tri su nudile količinu od 30.000 kg, a četvrta koja je izabrana kao najpovoljnija količinu od 45.900 kg što je za 15.900 kg više od tražene količine, a što se ne može smatrati neznatnim odstupanjem. Kriterij za dodjelu ugovora

²⁰ „Sl. glasnik BiH“ broj 39/14

naveden u tenderskoj dokumentaciji je „najniža cijena na paritetu DDF FBiH“. Shodno navedenom ne možemo potvrditi da je Komisija pravilno rangirala ponude jer je kao prvorangiranu ponudu proglasila ponudu sa najmanjom jediničnom cijenom (7,342 KM/kg bez PDV-a) za količinu od 45.900 kg što nije u skladu sa traženim. Nadalje, ponuđena jedinična cijena prvorangiranja ponude je za više od 20% niža od drugorangirane ponude čija je jedinična cijena bila 9 KM/kg, bez PDV-a, a ugovorni organ nije tražio objašnjene cijene ponude, iako je navedeno predvidio tenderskom dokumentacijom, a i dopisom direktora traženo objašnjenje za cijenu. **Nakon žalbenog postupka i ponovnog ocjenjivanja ponude postupak je u 2018. godini okončan zaključivanjem ugovora sa prvorangiranim ponuđačem. Smatramo da komisija za javne nabavke nije u skladu sa tenderskom dokumentacijom, u dijelu količine nabavke i kriterija za izbor najpovoljnije ponude, rangirala pristigle ponude, što je za posljedicu imalo neosnovano trošenje javnih sredstava. Ne možemo potvrditi opravdanost kupovine veće količine narezaka u odnosu na planiranu jer je nabavljeno 15.900 kg narezka u vrijednosti od 136.583 KM, a za istim nije iskazana potreba.**

Postupak skladištenja i znavljanja robnih rezervi (deterdženta za mašinsko pranje rublja) proveden po Aneksu II dio B Zakona je u 2016. godini tri puta poništen. U 2017. godini postupak nabavke pokrenut je 19.05.2017. godine pozivom za dostavljanje ponuda, prije donošenja Plana javnih nabavki za 2017. godine. **Sačinjeni poziv za dostavljanje ponuda za usluge skladištenja i znavljanja 53 tone deterdženta, ne sadrži procijenjenu vrijednost nabavke, a što je shodno članu 7. stav 4. tačka c Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama obavezan element poziva.** Navedeni postupak je poništen jer ponuđač nije dostavio dokaz o ispunjavanju tehničkih uslova za skladištenje predmetne robe, izdat od nadležnog organa. Nakon upućenog poziva za poslovnu saradnju 22.12.2017. godine, **bez procedura propisanih Zakonom o javnim nabavkama**, zaključen je Ugovor 27.12.2017. godine. Dana 29.12.2017. godine fakturirano je znavljanje 53.349 kg deterdženta u vrijednosti od 37.451 KM, sa PDV-om. Odstupanje od procedura propisanih Zakonom obrazloženo je hitnošću jer se radi u vrijednosti od 193.402 KM bližio istek roka trajanja. **Iako je deterdžent znavljen i spriječeno iskazivanje gubitka ne možemo potvrditi opravdanost odstupanja od procedura propisanih Zakonom o javnim nabavkama.**

Tenderska dokumentacija za četiri konkurentna postupka nabavke (nabavka džema, tjestenine, riže i vode za piće ukupne procijenjene vrijednosti od 54.300 KM) nije sadržavala tačnu količinsku specifikaciju robe, što nije u skladu sa članom 53. Zakona i Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.

Po konkurentskom postupku nabavke sapuna utvrdili smo da Direkcija prije donošenja Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, nije tražila pismeno pojašnjenje cijene ponude, kako je to propisano članom 66. Zakona i članom 17. stav 7. tačka b. Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda. Naime, od šest pristiglih ponuda pet je prihvatljivo ali razlika u cijeni između prvorangirane i drugorangirane prihvatljive ponude je više od 20%, što je bio osnov da ugovorni organ zatraži pismeno obrazloženje cijena ponude, te time izbjegne eventualne žalbene postupke.

Na pomenuta četiri konkurentna postupka žalba je uložena na tendersku dokumentaciju zbog količinske specifikacije robe te su odluke o pokretanju postupaka stavljene van snage, nakon čega žalitelj ulaže žalbu jer donesenim rješenjima nije riješeno o naknadi troškova za podnošenje žalbe. U postupku za nabavku sapuna žalba je uložena na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača zbog pogrešne primjene Zakona, a u vezi odbijanja zahtjeva za dozvolom kopiranja ponuda drugih učesnika nakon izvršenog uvida u istu. Ured za razmatranje žalbi usvojio je žalbe te rješenjima naložio Direkciji da žalitelju isplati naknadu troškova postupka u ukupnom iznosu od 6.680 KM. Postupajući, po Rješenju Ureda za razmatranje žalbi od 29.12.2017. godine ugovorni organ je žalitelju omogućio uvid i kopiranje ponuda iz postupka, koji je 19.02.2018. godine obavijestio Direkciju da nema namjeru ulagati žalbu i da može nastaviti sa donošenjem odluke. Direkcija nije okončala predmetni postupak nego je od Agencije za javne nabavke tražila mišljenje vezano za završetak postupka.

Isporuka goveđeg gulaša u iznosu od 218.750 KM i sardina u iznosu od 144.984 KM (bez PDV-a), nakon provedenih otvorenih postupaka, nije izvršena u skladu sa rokom definisanim ugovorom (decembar 2017. godine). Ista je uslijedila nakon što su provedeni direktni postupci za uskladištenje

nabavljenih roba, čije je pokretanje kasnilo u odnosu na plan, a time i njihova realizacija, zbog čega nisu ispoštovani rokovi definisani ugovorima o nabavci. Ističemo da je ugovor o skladištenju goveđeg gulaša zaključen sa ponuđačem koji nije okončao proceduru propisanu zakonom vezano za ispunjavanje minimalno tehničkih uslova za skladištenje robe.

Praćenjem realizacije zaključenih ugovora konstatovane su sljedeće nepravilnosti:

Direkcija nije u mogućnosti dostaviti podatke o tačnoj realizaciji zaključenih ugovora iz prethodnih godina, a koji obuhvataju više fiskalnih godina. Naime, utvrđeno je da su pojedine fakture za usluge skladištenja za decembar 2016. godine dva puta knjižene i plaćene, te da je plaćena faktura koja se odnosi na period kada je roba bila u zanaavljanju i kada skladištar nema pravo naplaćivati troškove skladištenja za količinu robe koja je u zanaavljanju.

Uočeno je da se potvrde o skladištenju ne izdaju blagovremeno. Kao primjer navodimo potvrdu za skladištenje sredstva za dezinfekciju vode koju je skladištar izdao 04.07.2018. godine, iako je ista sastavni dio Ugovora od 28.12.2017. godine. Odjeljenje za finansijsko- računovodstvene poslove se ne obaviještava pravovremeno o promjeni skladištara.

Obzirom na naprijed navedeno može se zaključiti da nisu dosljedno primjenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu sačinjavanja tenderske dokumentacije zbog čega je Direkcija imala dodatne troškove na ime naknade troškova žalitelju, da Plan javnih nabavki nije blagovremeno donesen i ne sadrži sve propisane podatke, te da su nezadovoljavajuće interne kontrole koje je potrebno provoditi nakon zaključivanja ugovora, u dijelu blagovremenog sačinjavanja dokumentacije koja prati robu i praćenja troškova zakupa.

Preporuke:

- *Tendersku dokumentaciju sačinjavati sa svim elementima propisanim Zakonom o javnim nabavkama.*
- *Potrebno je Plan javnih nabavki donijeti blagovremeno i sa svim propisanim podacima.*
- *Poboljšati interne kontrole nakon zaključivanja ugovora o skladištenju i zanaavljanju robnih rezervi.*

10. KOMENTAR

Na Nacrt Izvještaja o finansijskoj reviziji za 2017. godinu Federalna direkcija robnih rezervi se očitovala dopisom broj: 01-14-9-414-11/18 od 05.09.2018. godine. U očitovanju su prihvaćeni nalazi i preporuke revizije, uz informaciju da se primjedbe revizije mogu otkloniti u kratkom vremenskom roku kada se riješe kadrovski problemi Direkcije i izvrši popuna ključnih radnih mjesta.

Rukovodilac Sektora
za finansijsku reviziju

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Tim za reviziju:

Anisa Prasko, dipl.oec. - vođa tima

Amira Muhić, dipl.oec. - član tima

**IV PRILOG
GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2017. godinu					
Naziv institucije: Federalna direkcija robnih rezervi					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I. PRIHODI (od 1 do 16)		35.504		35.504	0%
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	0	0	0	0	
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	0	0	0	0	
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)					
Porezi na dobit preduzeća					
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća					
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	
3. Porezi na platu i radnu snagu	0	0	0	0	
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	
6. Porez na dohodak	0	0	0	0	
7. Prihodi od indirektnih poreza	0	0	0	0	
8. Ostali porezi	0	0	0	0	
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)		35.504		35.504	0%
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija					
Ostali prihodi od imovine					
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika					
Prihodi od privatizacije					
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju					
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi		35.504		35.504	0%
Administrativne takse					
Sudske takse					
Komunalne naknade i takse					
Ostale budžetske naknade i takse					
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima					
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)		35.504		35.504	0%
Neplanirane uplate –prihodi					
Novčane kazne					
Drugi tekući prihodi					
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	0	0	0	0	
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija					
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti					
13. Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada					
14. Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova					
15. Kapitalni transferi iz nevladinih izvora					
16. Donacije					
II. RASHODI (od 1 do 7)	2.447.654	2.082.050	1.950.477	-365.604	85,06%

1.	Plate i naknade troškova zaposlenih	535.427	494.972	554.791	-40.455	92,44%
	Bruto plate i naknade plata	435.019	425.730	458.704	-9.289	97,86%
	Naknade troškova zaposlenih	100.408	69.242	96.087	-31.166	68,96%
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	45.677	44.701	48.164	-976	97,86%
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	1.818.550	1.511.342	1.322.215	-307.208	83,11%
	Putni troškovi	8.000	5.647	6.431	-2.353	70,59%
	Izdaci za energiju	10.500	6.682	11.263	-3.818	63,64%
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	22.000	15.382	18.159	-6.618	69,92%
	Nabavka materijala i sitnog inventara	9.600	4.360	4.730	-5.240	45,42%
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	21.000	10.268	31.179	-10.732	48,90%
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	1.443.000	1.318.145	1.049.685	-124.855	91,35%
	Izdaci za tekuće održavanje	17.500	13.549	12.182	-3.951	77,42%
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	45.000	38.817	36.021	-6.183	86,26%
	Ugovorene i druge posebne usluge	241.950	98.492	152.565	-143.458	40,71
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	48.000	31.035	25.307	-16.965	64,66%
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti					
	Tekući transferi pojedincima					
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama					
	Subvencije javnim preduzećima					
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima					
	Subvencije finansijskim institucijama					
	Tekući transferi u inostranstvo					
	Drugi tekući rashodi	48.000	31.035	25.307	-16.965	64,66%
5.	Kapitalni transferi	0	0	0	0	
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti					
	Kapitalni transferi pojedincima					
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama					
	Kapitalni transferi javnim preduzećima					
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima					
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama					
	Kapitalni transferi u inostranstvo					
6.	Izdaci za kamate	0	0	0	0	
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu					
	Izdaci za inostrane kamate					
	Kamate na domaće pozajmljivanje					
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama					
7.	Tekuća budžetska rezerva	0	0	0	0	
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	-2.447.654	-2.046.546	-1.950.477	401.108	83,61%
	III. TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	
	Primici od prodaje stalnih sredstava					
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi					
	Ostali kapitalni primici					
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	1.777.000	487.949	1.135.096	-1.289.051	27,46%
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada					
	Nabavka građevina					
	Nabavka opreme	20.000	5.617	12.120	-14.383	28,09%
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	1.757.000	482.332	1.122.976	-1.274.668	27,45%
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava					
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje					
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2.-1.)	1.777.000	487.949	1.135.096	-1.289.051	27,46%
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	-4.224.654	-2.534.495	-3.085.573	1.690.159	59,99%
	IV. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	

	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti					
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama					
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima					
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća					
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima					
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja					
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo					
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti					
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima					
	Pozajmljivanje javnim preduzećima					
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća					
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima					
	Ostala domaća pozajmljivanja					
	Pozajmljivanje u inostranstvo					
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1.-2.)	0	0	0	0	
	V. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	0	0	0	0	
1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0	
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
	Zajmovi primljeni kroz Državu					
	Primici od inostranog zaduživanja					
	Primici od domaćeg zaduživanja					
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
	Zajmovi primljeni kroz Državu					
	Primici od inostranog zaduživanja					
	Primici od domaćeg zaduživanja					
2.	Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	
	Otplate dugova primljenih kroz Državu					
	Vanjske otplate					
	Otplate domaćeg pozajmljivanja					
	Otplate unutarnjeg duga					
	Otplate duga po izdatim garancijama					
	Otkup duga					
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1.-2.)	0	0	0	0	
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	-4.224.654	-2.534.495	-3.085.573	1.690.159	59,99%

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2017. godinu odobrilo dana 28.02.2018.godine

Direktor

Tončo Bavrka

Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine			
Naziv institucije: Federalna direkcija robnih rezervi			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	14.191.736	12.218.148	116,2%
1.Novčana sredstva i plemeniti metali	1.730	2.310	74,9%
2.Vrijednosni papiri			
3.Kratkoročna potraživanja	11.964.652	10.398.475	115,1%
4.Kratkoročni plasmani	1.546.420	1.546.420	100,0%
5.Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	678.934	270.943	250,6%
6.Zalihe materijala i robe			
7.Zalihe sitnog inventara			
8.Kratkoročna razgraničenja			
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	25.873.200	27.003.811	95,8%
9. Stalna sredstva	26.195.949	27.323.226	95,9%
10.Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	322.749	319.415	101,0%
11.Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	25.873.200	27.003.811	95,8%
12.Dugoročni plasmani			
13.Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana			
14.Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)			
15.Vrijednosni papiri			
16.Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira			
17.Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)			
18.Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (A+B)	40.064.936	39.221.959	102,1%
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	12.704.359	10.730.771	118,4%
19.Kratkoročne tekuće obaveze	5.475.093	10.730.771	108,5%
20.Obaveze po osnovu vrijednosnih papira			
21.Kratkoročni krediti i zajmovi			
22.Obaveze prema zaposlenicima	42.619	47.933	88,9%
23.Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama			
24.Kratkoročna razgraničenja	7.186.647	5.634.483	127,5%
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	0	0	
25.Dugoročni krediti i zajmovi			
26.Ostale dugoročne obaveze			
27.Dugoročna razgraničenja			
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	27.360.577	28.491.188	96,0%
28.Izvori stalnih sredstava	25.873.200	27.003.811	95,8%
29.Ostali izvori sredstava			
30.Izvori sredstava rezervi			
31.Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	1.487.377	1.487.377	100,0%
32.Neraspoređeni višak rashoda nad приходima			
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	40.064.936	39.221.959	102,1%

Rukovodstvo je Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine odobrilo dana 28.02.2018. godine.

Direktor
Tončo Bavrka